

Marian Marciniak

Brodnica - Szabda Cegielnia, woj. toruńskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 17, 144-145

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nym z nich nie natrafiono na ślady osady. Być może została ona zniszczona w czasie budowy pobliskiej drogi.

Stanowisko 2 - leży na wysoczyźnie w centralnej części Lasu Namule, w obrębie działki leśnej nr 261. Składa się ono z dwóch kurhanów położonych w odległości około 10 m od siebie. Większy ma 8,7 m średnicy i 0,5 m wysokości, większy - 13,6 m średnicy i 1,7 m wysokości. Badaniem wykopaliskowym poddano kurhan mniejszy. Na głębokości 0,2 - 0,4 m w pobliżu centrum kurhanu wystąpiły duże koncentracje węgla z bardzo drobnymi fragmentami przepalonych kości. Natomiast na ok. 1/8 obwodu kurhanu na gł. 0,7 m /mierząc od powierzchni nasypu w punkcie centralnym mochy/ zaobserwowano ślad rowka z licznymi okruchami węgla. Miał on około 0,25 m głębokości i około 0,2 m szerokości.

Wydobyto kilkadziesiąt fragmentów naczyń wczesnośredniowiecznych.

BIAŁOGARD
woj. koszalińskie
Stanowisko 17

patrz okres wpływów rzymskich

BIZOSENDA, gm. Sobków
Stanowisko 12

patrz okres wpływów rzymskich

BOLKÓW, gm. Dobra Szczecińska
woj. szczecińskie
Stanowisko 1

patrz paleolit i mezolit

BRODNICA - SZARDA CEGIENIANKA
woj. toruńskie
Stanowisko 1

Muzeum Regionalne
w Brodnicy

Badania prowadził mgr Marian Marciniak. Finansował WZK w Toruniu. Pierwszy sezon badań. Stanowisko wielokulturowe. Ślady osadnictwa wczesnobrązowego, cmentarzysko lateńskie, osada /?/ i cmentarzysko wczesnośredniowieczne.

Stanowisko zlokalizowane jest 4 km na południowy-zachód od Brodnicy, na wąskiej terasie nadzalewowej u stóp stromo wznoszącej się krawędzi wysoczyzny morenowej, na prawym brzegu Drwęcy. Brzeż w tym miejscu tworzy ostre zakola, silnie erodując wyniesioną na ok. 4-5 m krawędź terasy nadzalewowej.

Badania o charakterze ratowniczym objęły obszar 140 m². Określono jedynie zachodnią granicę cmentarzyska. Pozostała część stanowiska została już zniszczona przez raskę. Wyróżniono dwie warstwy: I - cienka o miąższości ok. 30 cm, II - ciałcowy, warstwowy zwirek drobny - i średnioziarnisty, w który zagłębione były odkryte obiekty.

Odkryto 8 wczesnośredniowiecznych pochówków szkieletowych, jamowy grób ciałopalny o niejasnej chronologii oraz obstawę kamienną niezachowanego grobu popielnicowego. Poza tym zbadano kilkanaście obiektów zagłębionych w odcie od kilkunastu do ok. 100 cm od powierzchni.

W wypełniakach wszystkich obiektów i grobów stwierdzono obecność licznych węgli drzewnych oraz mniej lub bardziej intensywną spaleniznę. W okolicy obstawy kamiennej analizejiono liczne fragmenty ceramiki lateńskiej, natomiast w pozostałych obiektach i grobach poza podobnie datowaną ceramiką wystąpiły drobne ułamki naczyń wczesnobrązowych oraz duża ilość ceramiki wczesnośredniowiecznej, oszpesto wtórnie przepalanej. Na uwagę zasługuje ciałopalny grób jamowy /kobieta ok. 25 lat/ w którym poza przepalonymi kośćmi stwierdzono fragment glinianego przesłiska oraz fragmenty ceramiki lateńskiej i dwie skorupy datowane na X w.

Wśród 8 pochówków szkieletowych wyróżniono 4 kobiece i 4 męskie. Szkielety należały na głębokości od 60 do 115 cm od powierzchni. Węzkożni układani byli głowami w kierunku wschodnim.

kobiety w kierunku zachodnim. Kości przedramienia najczęściej ułożone były na miednicy lub wyprostowane wzdłuż ciała. Zarysy jam grobowych są stosunkowo regularnymi prostokątami o wymiarach ok. 120 x 240 cm. Wyposażenia pochówków stanowiły kablączki skroniowe /włótkowe małe/, krzesiwa, przęśliki, noże, grot strzały do łuku z zadziornami i tuleją.

Jeden z grobów zniszczonych przez przypadkowych odkrywców /ciałopalny?/ zawierał 2 naczynia datowane na IX i X wiek.

Wątkowana z grobu 7 usytuowanego na zachodnim krańcu cmentarzyska, pozbawiony wyposażenia, spoczywał na lewym boku z podkurczonymi nogami i rękami.

Pochówkom towarzyszyły obiekty interpretowane jako pozostałości ognisk palonych przed zasypaniem grobów.

Ceramikę wczesnośredniowieczną, znalezioną w wypełniakach jam grobowych i ogniskach można datować na okres od VIII do początków XII wieku.

Warto zaznaczyć, że pomimo znacznego udziału ceramiki datowanej na VIII i IX w., w zachowanej części stanowiska, w wykopach i w trakcie penetracji powierzchniowych przyległego terenu nie odkryto żadnych śladów osady z tego okresu.

Materiały znajdują się w Muzeum Regionalnym w Brodnicy.

Badanie zakończone.

ORDYNIA
woj. szlacheckie
Stanowisko 2

patrz późne średniowiecze

ORHEIM-BIELAWIN
woj. chełmskie
Stanowisko 1

patrz późne średniowiecze

CZEKANÓW
woj. siedleckie
Stanowisko I - "Tureckie mogiły"
Stanowisko III - Osady otwarte

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Barbara Zawadzka-Antosik przy współpracy mgr. Ludomira Łoźnego. Finansowała PMA w Warszawie. Trzynasty sezon badań. Cmentarzyska szkieletowe /z XI-XII w./, osadnictwo /z VII-VIII i X-XI w./.

Badania prowadzone były na stanowiskach I i III przez 8 tygodni. Założono 3 wykopy badawcze o powierzchni 314,5 m², gdzie wyeksplorowano 41 obiektów: 30 grobów szkieletowych z XI-XII wieku i 11 jam - 2 z VII-VIII w., 3 jamy z X-XI w., 6 - z XII-XIII wieku. Wydobyto 67 kg ceramiki, 256 przedmiotów z żelaza, brązu, oyny, szkła, srebra, kości, gliny i surowców organicznych.

Stanowisko I - "Tureckie Mogiły". Cmentarzysko szkieletowe z XI-XII wieku.

Wykop I został założony w północno-zachodniej partii cmentarzyska na terenie znajdującej się pod uprawą, pozbawionym już obstaw i bruków kamiennych i obejmował przestrzeń pomiędzy wykopami III, IV i V z 1981 roku.

Spśród 30 wyeksplorowanych grobów, 6 reprezentuje typ grobów płytkich, pozostałe jamowych, głębokich, 5 zostało uszkodzonych przez orkę i wczesniejsze wydobywanie kamieni. 13 grobów było dziecięcych, 9 kobiecych, 5 męskich, 3 osobników dorosłych nieokreślonych.

25 zmarłych zostało pochowanych głowami na zachód, 1 na wschód, 1 w nietypowej orientacji na południe. Orientacji 3 zniszczonych grobów nie można było ustalić.

Szkielety występowały na różnych głębokościach od 20 do 150 cm poniżej powierzchni. Jamy grobowe na ogół dobrze wykształcone prostokątne lub owalne, o wymiarach 40-260 cm długości i 40-160 cm szerokości, wypełnione były szarym piaskiem. Pozycja zmarłych prawidłowa, stan zachowania kości na ogół dobry. Inwentarz stwierdzono w 20 grobach. Wydobyto: 120 paciorków szklanych, 39 kablączków akroniowych